

3. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>.
4. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>.
5. Про суспільні медіа України : Закон України від 17.04.2014 № 1227-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18#Text>.
6. Судова влада України. <https://court.gov.ua>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
8. Про затвердження Типового положення про апарат суду : наказ ДСА України від 08.02.2019 № 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/%20v0131750-19#Text>
9. Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України : рішення Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text>.
10. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>.

REFERENCES:

1. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy. (2003, January 16). [The Civil Code of Ukraine]. *Zakon Ukrainy № 435-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
2. Kiriak, O.V., & Patsurkivskiyi, Yu.P., & Hudyma-Pidverbetska, M.M. (2021). Tsyvilne pravo (zahalna chastyna). [Civil law (general part)]. *navchalnyi posibnyk*. 304. [in Ukrainian].
3. Pro hromadski obiednannia. (2012, March 22). [On public associations]. *Zakon Ukrainy № 4572-VI*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> [in Ukrainian].
4. Pro media. (2022, December 13). [On the media]. *Zakon Ukrainy № 2849-IX*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> [in Ukrainian].
5. Pro suspilni media Ukrainy. (2014, April 17). [On public media of Ukraine]. *Zakon Ukrainy № 1227-VII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18#Text> [in Ukrainian].
6. Sudova vlada Ukrainy. [Judicial power of Ukraine]. Retrieved from: <https://court.gov.ua> [in Ukrainian].
7. Pro sudoustrii i status suddiv. (2016, June 2). [On the judiciary and the status of judges]. *Zakon Ukrainy № 1402-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro aparat sudu. (2019, February 8). [On the approval of the Standard Regulation on the Court Apparatus]. *Nakaz DSA Ukrainy № 131*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/%20v0131750-19#Text> [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sudovu administratsiiu Ukrainy. (2019, January 17). [On the approval of the Regulation on the State Judicial Administration of Ukraine]. *Rishennia Vyschoi rady pravosuddia № 141/0/15-19*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text> [in Ukrainian].
10. Pro Vyschu radu pravosuddia. (2016, December 21). [On the Supreme Council of Justice]. *Zakon Ukrainy № 1798-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 20.05.2023

УДК 34:4414

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-152-156

Погосян Роберт Едуардович,
аспірант Науково-дослідного інституту публічного права
e-mail: p_robert@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0002-9995-2919>

ПОНЯТТЯ ТА ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

У даній статті наведено поняття та виокремлено елементи механізму адміністративно-правового захисту прав ветеранів війни

Відзначено, механізм захисту прав ветеранів війни є одним з видів національних механізмів прав людини. Він означає систему засобів, що застосовується публічною адміністрацією для забезпечення гідного життя та підтримки для тих, хто жертвував своїм здоров'ям та життям за захист своєї країни. Для досягнення цієї мети, механізм захисту прав ветеранів включає в себе різноманітні заходи, такі як забезпечення доступу до медичної допомоги та реабілітації, соціальна підтримка, забезпечення житла та інших потреб, які можуть виникнути у ветеранів після повернення з фронту.

Визначено, що механізм адміністративно-правового захисту прав ветеранів війни - це система правових,

організаційних та інших засобів, які спрямовані на захист прав ветеранів війни на рівні публічних органів управління. Основна мета механізму - забезпечення відновлення порушених прав ветеранів війни та охорона їх прав в майбутньому. Це досягається за допомогою спеціальних правових норм, організаційних заходів, механізмів контролю за дотриманням прав ветеранів та відповідальності за порушення цих прав.

Запропоновано виокремити наступні складові цього механізму є: 1) норми права, система законів та підзаконних нормативно-правових актів, які визначають права ветеранів війни; 2) об'єкт, суспільні відносини, що виникають під час реалізації ветеранам війни права на різноманітні види підтримки та соціального захисту, такі як пенсійне забезпечення, безкоштовне медичне обслуговування, психологічну та медичну допомогу, працевлаштування, житло та інші соціальні пільги; 3) суб'єкти, тобто організаційно-структурні формування, що становлять систему органів та установ, а також інших інститутів на які покладено захист прав ветеранів війни; 4) юридичні засоби забезпечення реалізації відповідного права, передбачають розгалужену систему правових прийомів, що використовуються державою для надання пільг та допомоги ветеранам війни. Ці засоби можуть включати пенсійне забезпечення, соціальні пільги, підтримку у працевлаштуванні, надання медичної допомоги та реабілітації, психологічну допомогу, надання вільного доступу до інформації про охорону здоров'я та інші заходи, спрямовані на забезпечення повноцінного життя ветеранів війни та їхню соціальну інтеграцію.

Ключові слова: механізм адміністративно-правового захисту прав ветеранів війни, війна, військовослужбовці, адміністративно-правовий статус, державні гарантії, адміністративно-правова охорона, адміністративно-правовий захист.

Pohosian R. CONCEPTS AND ELEMENTS OF THE MECHANISM OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION OF THE RIGHTS OF WAR VETERANS

Abstract. This article describes the concepts and elements of the mechanism of administrative and legal protection of the rights of war veterans.

It was noted that the mechanism for protecting the rights of war veterans is one of the types of national human rights mechanisms. It means the system of means used by the public administration to ensure a dignified life and support for those who sacrificed their health and life for the defense of their country. To achieve this goal, the mechanism for the protection of veterans' rights includes various measures, such as ensuring access to medical care and rehabilitation, social support, providing housing and other needs that veterans may have after returning from the front.

It was determined that the mechanism of administrative and legal protection of the rights of war veterans is a system of legal, organizational and other means aimed at protecting the rights of war veterans at the level of public administration bodies. The main purpose of the mechanism is to ensure the restoration of the violated rights of war veterans and the protection of their rights in the future. This is achieved with the help of special legal norms, organizational measures, mechanisms for monitoring the observance of veterans' rights and responsibility for violations of these rights.

It is proposed to single out the following components of this mechanism: 1) legal norms, a system of laws and bylaws, which determine the rights of war veterans; 2) the object, social relations that arise during war veterans' realization of the right to various types of support and social protection, such as pension provision, free medical care, psychological and medical assistance, employment, housing and other social benefits; 3) subjects, that is, organizational and structural formations that make up the system of bodies and institutions, as well as other institutions entrusted with the protection of the rights of war veterans; 4) legal means of ensuring the realization of the corresponding right, provide for an extensive system of legal methods used by the state to provide benefits and help to war veterans. These means may include pensions, social benefits, employment support, medical care and rehabilitation, psychological assistance, free access to health care information, and other measures aimed at ensuring the full life of war veterans and their social integration.

Key words: the mechanism of administrative-legal protection of the rights of war veterans, war, military personnel, administrative-legal status, state guarantees, administrative-legal protection, administrative-legal protection.

Постановка проблеми. В сучасних умовах, коли сотні тисяч бійців боронять Україну, статус ветерана війни має нагальну актуальність для держави та народу, який розуміє всю важливість та мотиваційну забезпеченість щодо даної категорії осіб. Особливо важливим є допомога тим категоріям військових, які повертаються з фронту з важкими травмами, фізичними та психологічними проблемами, що потребують спеціальної уваги та допомоги з боку державної системи. Саме тому правовий механізм захисту, а в майбутньому механізм охорони є важливим і необхідним правовим явищем.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання прав людини і громадянина були предметом дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців: Доннеллі Дж., Бремс Е., Васильєва М.С. Рабінович П. М. та ін. Втім, питання прав військовослужбовців та ветеранів війни, на жаль, не були досліджені. Питанню прав ветеранів війни в системі прав людини та громадянина з огляду на міжнародні акти, приділено недостатньо уваги.

Метою статті є розкриття поняття, виокремлення елементів механізму адміністративно-правового захисту прав ветеранів війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Правовий механізм – це правове явище, яке урегульовано правовими нормами, що направлені як на урегулювання окремих характерних для цього механізму засобів, що складають його основу і є його елементами, так і його самого в цілому. Він має мету або декілька визначених цілей, яка досягається лише в межах встановлених процедур. Будь який правовий механізм це інструментарій права, що використовується для отримання якісного результату. Саме тому кожний виокремлений механізм, будь-то «механізм забезпечення», «механізм охорони», «механізм захисту» визначає свій зміст та має систему спеціальних засобів, що використовується відповідно до поставленої мети.

Механізми захисту прав людини як правові механізми поділяються на міжнародні та національні.

Під міжнародними механізмами захисту прав розуміють систему міжнародних (міждержавних) органів та організацій, які діють з метою здійснення міжнародних стандартів прав і свобод людини чи їх відновлення в разі їх порушення, та відповідні міжнародно-правові норми. Національні (внутрішньодержавні) механізми захисту прав мають свої особливості у кожній країні, у той час як міжнародний механізм захисту прав є однаковим для всіх, незалежно від національності та громадянства [1, с. 83]. Національні механізми захисту прав людини тлумачаться в юридичній літературі по-різному: як система й комплекс послідовних дій, спрямованих на захист прав людини; як складова механізму забезпечення прав людини, що являє собою заходи, спрямовані на відновлення порушених прав; як система органів, засобів, закріплених у Конституції, що забезпечують найбільш повний та ефективний захист прав і свобод людини та громадянина [2, с. 53]. При з'ясуванні сутності даного поняття, необхідно зауважити, що теоретики права поняття «захист прав» розуміють як державно-примусову діяльність, спрямовану на реалізацію «відновлювальних» завдань – на поновлення порушеного права, забезпечення виконання юридичного обов'язку [3, с. 51]. Таким чином, захист прав фізичних осіб являє собою регламентовану законодавчими нормами діяльність уповноважених суб'єктів. Відповідно владний характер даної діяльності дає можливість застосовувати заходи адміністративного примусу [4, с. 63].

Також механізми захисту прав в українському праві класифікують за галузями права, наприклад, механізм захисту цивільних прав або механізм захисту прав споживачів та ін. [5, с. 34].

Механізм захисту прав людини являє систему, що складається з певних частин, таких як право на захист, форма та спосіб захисту прав, процес та порядок звернення до відповідних органів, установ та організацій. Кожен елемент системи має своє місце та виконує певні функції, взаємодіючи з іншими частинами. Механізм захисту прав має бути органічно цілісним та логічно послідовним процесом, який має допомогти людині відновити своє правоздатне становище після порушення конкретного права. Дії людини при цьому полягають у відновленні становища, що існувало до порушення права, і досягненні певного результату.

Механізм захисту прав ветеранів війни є одним з видів національних механізмів прав людини. Він означає систему засобів, що застосовується публічною адміністрацією для забезпечення гідного життя та підтримки для тих, хто жертвував своїм здоров'ям та життям за захист своєї країни. Для досягнення цієї мети, механізм захисту прав ветеранів включає в себе різноманітні заходи, такі як забезпечення доступу до медичної допомоги та реабілітації, соціальна підтримка, забезпечення житла та інших потреб, які можуть виникнути у ветеранів після повернення з фронту.

Будь-який механізм являє собою високоорганізовану систему, яка має свою структуру. Система характеризується єдністю елементів, що перебувають у певних зв'язках і відносинах між собою, характеризують сутність об'єкта як ціле і відносно незалежне зовні явище. А структуру розглядають як визначений склад компонентів (елементів) об'єкта. Тому є всі підстави вказати на те, що лише ті з елементів, які за своєю спрямованістю та значенням здатні виконувати роль засобів впливу на певний об'єкт із метою забезпечення належного етапу його існування, варто включати до складу будь якого механізму [6].

Тож, структуру механізму захисту прав ветеранів війни становлять система нормативно-правових актів, якими урегульовано права даних суб'єктів, система органів публічної адміністрації, що забезпечує запровадження різноманітних засобів, завдяки яким досягається мета встановленого механізму, та самі засоби, що є змістовною складовою даного інструменту.

О.Г. Огородник, досліджуючи теоретичне поняття «механізм захисту прав» відносить до елементів ще й громадські організації [4]. Дана концепція є слушною, так як громадський контроль відіграє важливу роль як ефективна інституція щодо захисту прав ветеранів війни.

На підставі викладеного, можна виокремити ключові ознаки механізму захисту ветеранів війни:

по-перше, має системний характер, що характеризується наявністю елементів (засобів), які розташовані у тій чи іншій послідовності та мають певні взаємозв'язки між собою, в силу чого виступають як єдине ціле, цілісне утворення. Серед інших таких елементів можна назвати: програми соціальної підтримки, які надають ветеранам доступ до медичної допомоги, реабілітації, житла, працевлаштування та інших послуг. Громадські організації, які допомагають ветеранам у захисті їх прав та забезпеченні їх соціальних потреб. Інші засоби, такі як правова допомога, інформаційна підтримка, створення спеціальних центрів з надання послуг ветеранам та інші. Кожний елемент цього механізму, виконує відведене йому функціональне призначення, доповнює, розвиває, сприяє реалізації іншого, з яким він пов'язаний відповідними системними зв'язками;

по-друге, має динамічний характер, так як від застосування передбачених засобів залежить бажаний результат, в той же час зазначений механізм не може існувати від інших механізмів, він постійно взаємодіє з іншими державно-правовими механізмами і системами, розвивається з урахуванням об'єктивно існуючих потреб;

по-третє, має внутрішню структуру, яка відображає внутрішню організацію механізму захисту прав ветеранів війни. Структура визначає схему розміщення та взаємозв'язків елементів механізму, включаючи пенсійне забезпечення, соціальні пільги, працевлаштування, психологічну допомогу, контроль з боку держави та юридичну відповідальність за порушення норм, що регулюють права ветеранів війни. Ці елементи взаємодіють між собою, щоб забезпечити максимальний захист прав та інтересів ветеранів війни.

Зокрема, нормативно-правова база встановлює правові норми та гарантії для ветеранів, публічні органи управління забезпечують виконання цих норм та надають соціальну підтримку ветеранам, а система засобів забезпечує виконання цих норм та забезпечення певного рівня життя для ветеранів. Крім того, контроль з боку держави та юридична відповідальність за порушення норм також є важливим елементом механізму захисту прав ветеранів війни, оскільки це забезпечує дотримання правових норм та захищає ветеранів від можливих порушень їх прав;

по-четверте, має власні завдання та функції, які полягають у забезпеченні реалізації прав та гарантій, закріплених у законодавстві, на всіх етапах життєвого циклу ветеранів війни, включаючи пенсійне забезпечення, медичну допомогу, соціальні пільги та інші види підтримки; забезпеченні доступу ветеранів війни до інформації про їх права та можливості отримання соціальної та правової допомоги; визначення процедури звернення ветеранів війни до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших установ для отримання соціальної та правової допомоги; розроблення програм щодо психологічної допомоги ветеранам війни, в тому числі забезпечення доступу до психологічної підтримки та консультування; розвитку системи професійної освіти та перепідготовки для ветеранів війни, що дозволить їм знайти роботу та інтегруватися у суспільство; забезпеченні контролю з боку держави за дотриманням прав та гарантій, закріплених у законодавстві, що стосуються ветеранів війни; забезпечення доступу до культурно-розважальних та спортивних заходів, що сприятиме соціальній адаптації ветеранів війни; розробці та запровадженні індивідуальних програм допомоги для ветеранів війни з врахуванням їх потреб та особливостей; можливості участі ветеранів війни у процесах прийняття рішень, які стосуються їхніх прав та інтересів, в тому числі через представництво у різних громадських організаціях. Загалом, механізм захисту прав ветеранів війни має на меті забезпечення максимальної підтримки та захисту прав та інтересів цієї категорії осіб, що зробили вагомий вклад у захист національної безпеки та відстоювання національних інтересів. Важливою складовою механізму є розробка та впровадження ефективних заходів з підтримки та соціальної реабілітації ветеранів війни, що дозволить їм повернутися до повноцінного життя в мирному часі та забезпечити своєму благополуччю та добробуту;

по-п'яте, реалізується у вигляді послідовних і взаємопов'язаних стадій та процедур, а саме: звернення до відповідних органів, установ та організацій для отримання необхідної допомоги, підтримки та захисту; розгляд звернення та прийняття рішення щодо надання необхідної допомоги, підтримки та захисту; застосування правових засобів для захисту прав ветеранів війни, таких як судові позови, звернення до правоохоронних органів, апеляційні процедури тощо; забезпечення виконання рішень, прийнятих у зв'язку з захистом прав ветеранів війни, в тому числі за допомогою контролю та забезпечення відповідальності за порушення прав ветеранів. Протягом усіх цих етапів використовуються відповідні правові засоби, форми та методи для забезпечення максимальної ефективності механізму захисту прав ветеранів війни;

по-шосте, починає діяти у наслідок волевиявлення як ветеранів війни так і органів, що забезпечують їх захист, механізм захисту прав ветеранів війни стає активним і починає виконувати свої завдання та функції. У результаті цього процесу ветерани війни отримують доступ до необхідної підтримки, допомоги та захисту, що необхідні їм для повноцінного життя та інтеграції в суспільство;

по-сьоме, передбачає контроль з боку держави та відповідальність за порушення норм, які регулюють права ветеранів, оскільки забезпечують виконання законодавчих актів та гарантують захист прав цієї категорії осіб;

по-восьме, має бути ефективним та оперативним, щоб забезпечити вчасну підтримку та захист прав ветеранів. Ефективність та оперативність механізму захисту прав ветеранів війни полягає в його здатності швидко та ефективно відреагувати на порушення прав ветеранів, забезпечуючи їм вчасну підтримку та захист. Це може бути досягнуто за допомогою швидкого та прозорого процесу звернення до відповідних органів та інституцій, а також за допомогою встановлення чітких термінів реагування на звернення ветеранів та вирішення їх проблем. Також ефективність та оперативність механізму захисту можуть бути забезпечені завдяки розвитку технологій та автоматизації процесу звернення та обробки інформації, що дозволить забезпечити швидке та точне вирішення проблем ветеранів.

Механізм захисту прав ветеранів війни може використовувати широкий спектр засобів адміністративно-правового, кримінально-правового, цивільно-правового змісту. Відповідно напрямку дослідження нас більше цікавить адміністративно-правовий напрямок, для якого є характерним обов'язкове залучення органів публічної адміністрації, що наділені владними повноваженнями щодо захисту(охорони) прав ветеранів війни. Під адміністративно-правовим захистом прав людини в науці адміністративного права прийнято розуміти сукупність застосовуваних у порядку, врегульованому нормами адміністративного права, засобів, спрямованих на здійснення уповноваженими на те органами (посадовими особами), а також особами та громадянами відповідних процесуальних дій (процедур) щодо припинення незаконного посягання на права, свободи та інтереси громадян; ліквідацію будь-яких перешкод, що виникають під час їх здійснення; визнання або підтвердження, поновлення та примусове виконання прав, невиконаних або неналежним чином виконаних обов'язків із притягненням винної особи до відповідальності [2, с. 378]. Отже в основу адміністративно-правового захисту прав людини покладена діяльність публічних органів управління в межах встановленої компетенції, направлена на відновлення порушених прав шляхом застосування заходів адміністративного примусу, спрямованих на відновлення, визнання прав і припинення

порушень прав громадян, здійснюваних органами публічної влади за заявами громадян або з ініціативи компетентних органів [4, с. 127]. Щодо адміністративно-правового захисту прав ветеранів війни, публічна адміністрація в межах компетенції наділена повноваженнями щодо відновлення порушених прав даних суб'єктів, але основною метою її діяльності є саме охоронна передбачених прав ветеранів війни за допомогою спеціальних засобів і способів, що дають можливість забезпечити ефективну прав цієї важливої соціальної групи.

Висновки. Механізм адміністративно-правового захисту прав ветеранів війни – це система правових, організаційних та інших засобів, які спрямовані на захист прав ветеранів війни на рівні публічних органів управління. Основна мета механізму – забезпечення відновлення порушених прав ветеранів війни та охорона їх прав в майбутньому. Це досягається за допомогою спеціальних правових норм, організаційних заходів, механізмів контролю за дотриманням прав ветеранів та відповідальності за порушення цих прав.

Складовими цього механізму, на нашу думку, є:

1. *норми права*, система законів та підзаконних нормативно-правових актів, які визначають права ветеранів війни;

2. *об'єкт*, суспільні відносини, що виникають під час реалізації ветеранам війни права на різноманітні види підтримки та соціального захисту, такі як пенсійне забезпечення, безкоштовне медичне обслуговування, психологічну та медичну допомогу, працевлаштування, житло та інші соціальні пільги;

3. *суб'єкти*, тобто організаційно-структурні формування, що становлять систему органів та установ, а також інших інститутів на які покладено захист прав ветеранів війни;

4. *юридичні засоби забезпечення реалізації відповідного права*, передбачають розгалужену систему правових прийомів, що використовуються державою для надання пільг та допомоги ветеранам війни. Ці засоби можуть включати пенсійне забезпечення, соціальні пільги, підтримку у працевлаштуванні, надання медичної допомоги та реабілітації, психологічну допомогу, надання вільного доступу до інформації про охорону здоров'я та інші заходи, спрямовані на забезпечення повноцінного життя ветеранів війни та їхню соціальну інтеграцію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ткачук Н.І. Правовий механізм захисту інформаційних прав та свобод людини і громадянина в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 49. Том 2. С. 82-85.
2. Митник О. В. Роль Конституційного Суду України в механізмі захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 6, т. 1. С. 53–57.
3. Алексеев С.С. Общая теория права. В 2 томах. Т. 1. М.: Юрид. лит., 1981. 361 с.
4. Белий Д.О. Поняття та елементи механізму адміністративно-правового захисту прав пацієнтів. *Juris Europensis Scientia*. 2022. №1. С. 62-66.
5. Сидорчук Ю. М. Механізми захисту прав людини та громадянина: сутність і перспективи розвитку в Україні. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2013. Вип. 682. С. 33–35.
6. Пришляк М. І. Механізм адміністративно-правового забезпечення медичного обстеження наречених в Україні: поняття та загальний аналіз складових елементів. *Держава та регіони. Сер. Право*. 2017. Вип. 3. С. 46–52.

REFERENCES:

1. Tkachuk, N.I. (2018). Pravovyi mekhanizm zakhystu informatsiinykh prav ta svobod liudyny i hromadianyna v Ukraini. [The legal mechanism for the protection of informational rights and freedoms of a person and a citizen in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Vypusk 49. Tom 2. 82-85. [in Ukrainian].
2. Mytnyk, O. V. (2015). Rol Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy v mekhanizmi zakhystu prav i svobod liudyny ta hromadianyna v Ukraini. [The role of the Constitutional Court of Ukraine in the mechanism of protection of human and citizen rights and freedoms in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Yurydychni nauky*. Vyp. 6, t.1. 53–57. [in Ukrainian].
3. Alekseev, S.S. (1981). Obschaya teoriya prava. [General theory of law]. V 2 tomah. T.1. 361. [in Russian].
4. Belyi, D.O. (2022). Poniattia ta elementy mekhanizmu administratyvno-pravovoho zakhystu prav patsientiv. [Concepts and elements of the mechanism of administrative and legal protection of patients rights]. *Juris Europensis Scientia*. №1. 62-66. [in Ukrainian].
5. Sydorchuk, Yu. M. (2013). Mekhanizmy zakhystu prav liudyny ta hromadianyna: sutnist i perspektyvy rozvytku v Ukraini. [Mechanisms for the protection of human and citizen rights: essence and development prospects in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*. Vyp. 682. 33–35 [in Ukrainian].
6. Pryshliak, M. I. (2017). Mekhanizm administratyvno-pravovoho zabezpechennia medychnoho obstezhennia narechenykh v Ukraini: poniattia ta zahalnyi analiz skladovykh elementiv. [Mechanism of administrative and legal provision of medical examination of brides and grooms in Ukraine: concept and general analysis of constituent elements]. *Derzhava ta rehiony. Ser. Pravo*. Vyp. 3. 46–52. [in Ukrainian].